

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 528/2019-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Elenou Szabóovou, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky výzvou Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 25 Cb 186/2015 z 3. októbra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v spojení s čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy (ďalej aj „označené práva“) výzvou Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 25 Cb 186/2015 z 3. októbra 2019 (ďalej len „napadnutá výzva okresného súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je stranou sporu v konaní o zaplatenie sumy 1 342,18 € s príslušenstvom vedenom okresným súdom pod sp. zn. 25 Cb 186/2015 v procesnom postavení žalovaného. Predmetné konanie začalo na základe žaloby podanej okresnému súdu 16. apríla 2015 obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Rovinka 34 (ďalej len „žalobca“).

3. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 25 Cb 186/2015 zo 6. marca 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol tak, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobcovi istinu 1 342,18 € s 9,25 % úrokom z omeškania ročne od 17. februára 2014 do zaplatenia a zároveň priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. Na základe odvolania podaného sťažovateľom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 4 Cob 218/2017 z 18. apríla 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu potvrdil a žalobcovi priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania.

5. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu 10. augusta 2019 dovolanie. Okresný súd napadnutou výzvou vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie v sume 161 € v lehote 15 dní od doručenia výzvy pod následkom zastavenia dovolacieho konania podľa § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady

č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).

6. Sťažovateľ sa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podaním adresovaným okresnému súdu 16. októbra 2018 obrátil na okresný súd s otázkou, či trvá na zaplatení súdneho poplatku za podané dovolanie s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. u) zákona o súdnych poplatkoch. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ nedostal žiadnu odpoveď z okresného súdu, toto podanie 18. októbra 2019 zaslal okresnému súdu opakovane.

7. Okresný súd prípisom z 28. októbra 2019 právnej zástupkyňi sťažovateľa oznámil, že na zaplatení súdneho poplatku za podané dovolanie trvá.

8. Sťažovateľ napriek skutočnosti, že so zaplatením súdneho poplatku nesúhlasí, tento zaplatil, aby sa tak „vyhol“ zastaveniu dovolacieho konania.

9. Sťažovateľ k namietanému porušeniu v ústavnej sťažnosti označených práv uvádza, že okresný súd nerešpektovaním zákonom ustanoveného oslobodenia od súdneho poplatku ukladá sťažovateľovi ako strane sporu, ktorá má postavenie „zákonom vnúteného združenia spotrebiteľov“, povinnosť, ktorá nemá oporu v platnom práve a je s ním v rozpore.

10. V tejto súvislosti sťažovateľ uvádza: „... k porušeniu práv na ochranu majetku došlo v priamej príčinnej súvislosti s upretím práva na prejednanie veci pred súdom, keď súd podmieňuje prejednanie veci zaplatením súdneho poplatku v spore, v ktorom prislúcha sťažovateľovi ako spotrebiteľovi oslobodenie od platenia súdneho poplatku aj v prípade, že nie je žalobcom, ale v procesnom postavení žalovaného. Ak súd podmieňuje prejednanie veci v dovolacom konaní zaplatením súdneho poplatku, od ktorého je ako sťažovateľ ako spotrebiteľ (zákonom č. 182/1993 Z .z. nanútené spoločenstvo vlastníkov bytov, združenie spotrebiteľov sui generis) oslobodený, a toto oslobodenie prislúcha každému spotrebiteľovi priamo zo zákona č. 71/1992 Zb. - § 4 ods. 2 písm. u), bez toho, aby sa tohto

práva výslovne domáhal, pri rešpektovaní zásady iura novit curia, upiera porušovateľ práva predmetným uznesením sťažovateľovi právo na spravodlivé a včasné prejednanie veci pred súdom tým že ho núti konať to, čo mu zákon neukladá (čl. 2 ods. 3 Ústavy SR).“

11. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo na súdnu ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 a 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 Ústavy SR a základné právo sťažovateľa na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR Výzvou Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 25Cb 186/2015 zo dňa 3.10.2019 na zaplatenie súdneho poplatku p o r u š e n é b o l i .

2. Výzvu Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 25Cb 186/2015 z 03.10.2019 z r u š u j e .

3. p r i z n á v a úhradu trov konania, ktorú je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť na účet advokátky Mgr. Eleny Szabóovej, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Podľa čl. 1 ods. 2 ústavy Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

18. Podľa čl. 7 ods. 5 ústavy medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb

alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

19. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

20. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

21. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

22. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

23. Podľa § 4 ods. 2 písm. u) zákona o súdnych poplatkoch platného a účinného v rozhodnom čase od poplatku sú oslobodení: spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

24. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v námietke, že okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané dovolanie, a to napriek skutočnosti, že sťažovateľ je v zmysle § 4 ods. 2 písm. u) zákona o súdnych poplatkoch oslobodený od platenia súdnych poplatkov, čím okresný súd porušil sťažovateľove v ústavnej sťažnosti označené práva.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutou výzvou okresného súdu

25. Ústavný súd konštatuje, že v prípade sťažovateľa ide o aplikáciu a výklad jednoduchého/podústavného práva reglementujúceho otázku poplatkovej povinnosti za podané dovolanie.

26. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom, než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. 100/2005).

27. Vo veci sťažovateľa okresný súd vyrubil súdny poplatok za podanie dovolania v sume 161 € podľa § 5 ods. 1 písm. a) v spojení s § 6 ods. 2 druhou vetou a § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch.

28. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predostiera argumentáciu o tom, že je v zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Zb. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“) „*nanúteným spoločenstvom vlastníkov bytov*“, a teda „*združenie spotrebiteľov sui generis*“.

29. Z dovolania sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu považuje ústavný súd za preukázané, že totožná argumentácia je obsiahnutá aj v tomto dovolaní, a bude preto úlohou dovolacieho súdu vysporiadať sa s tvrdením sťažovateľa, že mu v predmetnom spore (právnom vzťahu) prináleží postavenie spotrebiteľa. Z uvedeného hľadiska s poukazom na § 12 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, v zmysle ktorého ak vydá súd nesprávne rozhodnutie o poplatkovej povinnosti, takéto rozhodnutie zruší alebo zmení aj bez návrhu, sa javí ústavná sťažnosť sťažovateľa aj ako predčasne podaná. Pridržiavajúc sa svojej stabilnej judikatúry, ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

30. Ústavnému súdu neprináleží v tomto štádiu konania vyjadrovať sa k postaveniu sťažovateľa v právnom vzťahu, ktorý je predmetom konania pred všeobecnými súdmi. V danom štádiu konania, keď, ako to vyplýva z rozsudku okresného súdu, ako aj z rozsudku krajského súdu všeobecné súdy posudzovali právny vzťah podľa ustanovení zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, nemožno postup okresného súdu, ktorý vyrubil súdny poplatok za podané dovolanie, považovať za arbitrárny a nemajúci oporu v platnom práve.

31. Ústavný súd nad rámec uvedeného a bez toho, aby akokoľvek prejedikoval právne postavenie sťažovateľa, v danom spore poukazuje na zákonné definície spotrebiteľa v právnom poriadku Slovenskej republiky [§ 2 písm. a) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch

v znení neskorších predpisov, § 52 ods. 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov], v zmysle ktorých sa za spotrebiteľa považuje výlučne fyzická osoba, a to s poukázaním na § 7 zákona o vlastníctve bytov, ktorý obsahuje zákonnú definíciu spoločenstva ako právnickej osoby, a to bez ohľadu na to, že jej jednotlivými členmi sú fyzické osoby – vlastníci jednotlivých bytov, čo signalizuje zjavnú neopodstatnenosť sťažovateľom prezentovanej argumentácie.

32. Navyše, ústavný súd uvádza, že vec sťažovateľa možno vzhľadom na výšku súdneho poplatku (161 €) posúdiť ako tzv. bagateľnú vec. Ústavný súd v prípadoch, keď je v hre zjavne bagateľná suma, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak ústavná sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011, I. ÚS 477/2017)]. Vo veci sťažovateľa o takýto výnimočný prípad podľa názoru ústavného súdu celkom zjavne nejde.

33. Porušenie čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 ústavy sťažovateľ namietal v spojitosti s porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie ani základného práva na súdnu ochranu ani porušenie práva na spravodlivý súdny proces, nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto interpretačných, resp. aplikačných pravidiel.

34. Vzhľadom na prezentované závery ústavného súdu ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutou výzvou okresného súdu

35. Z napadnutej výzvy okresného súdu nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ňou mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, preto ústavný súd z dôvodu

zjavnej neopodstatnenosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť aj v tejto časti.

36. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody podľa ústavy alebo ľudského práva alebo základnej slobody podľa kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu